

Clarity gir klarhet

Statsautorisert revisor
Håvard Abrahamson
Styreleder i Revisorforeningen

Revisorforeningen har nylig publisert de nye claritystandardene på norsk på sin hjemmeside. Nå må vi revisorer begynne å anvende de nye standardene og forholde oss til nye krav. IAASB har oppnådd prosjektets målsetting – å klargjøre revisors mål og plikter ved revisjonsoppdrag, sikre en mer konsistent bruk av standardene og forbedre revisjonskvaliteten generelt. Vi håper at også revisjonskundene våre vil merke positive effekter av dette.

De nye ISA-ene skal anvendes ved revisjon av regnskaper for perioder som begynner 1. januar 2010 eller senere, og er omskrevet til såkalt clarityformat. Ved å skille så tydelig mellom absolutte krav og veiledning som standardene nå gjør, blir det mindre rom for forskjellige typer tolkninger og dermed enklere å bruke dem. Prinsippene for bruk av revisors skjønn og behovet for revisors vurderinger, står fortsatt sentralt i standardene. Hvordan prinsippene skal brukes og hvilke konsekvenser de ulike vurderingsresultatene får for revisors videre handlinger, er derimot betraktelig mer presist og tydeligere enn tidligere. For brukerne av revisorattestert finansiell informasjon, bør tydeliggjøringen av kravene i seg selv oppleves som en økning av kvaliteten på revisjonen og gi økt tillit til revidert finansiell informasjon.

Viktig fokus

Tydeliggjøring av revisors mål og plikter, er ikke det eneste som er ment å heve kvaliteten på revisjonen når vi nå vil begynne å anvende de nye standardene. Clarityprosjektet har også fokusert på innholdet i revisors plikter når det gjelder revisjonen av de elementene av finansiell informasjon som historisk sett har skapt de største utfordringene med hensyn til tillit og pålitelighet. Jeg tenker da spesielt på de nye og mer presise kravene til revisjonshandlinger knyttet til nærstående parter. Erfaringen viser at brorparten av de mislighetene som påvirker regnskaper, begås av parter nærstående til foretaket. Fordi denne typen transaksjoner ofte er utsatt for manipulering, er revisjonsstandarder i større grad enn tidligere vinklet mot vurdering av risiko for misligheter. Økt fokus på denne typen transaksjoner, tydeligere krav til revisors handlinger og

bedre rettleiding i standarden, blir viktige bidrag i arbeidet med å styrke tilliten til finansiell informasjon ytterligere. I tillegg til det som gjelder nærstående parter, vil vi i størst grad merke endringer i kravene til revisjon av regnskapsestimater, revisjon av konsernregnskaper og bruk av eksperts arbeid. I tillegg er kravene for kommunikasjon med ledelse, styre og eventuelt andre styrende organer i selskapet betydelig mer presise enn tidligere.

Revisjon og relevans

I den forrige lederen i Revisjon og Regnskap skrev jeg om revisjonens relevans for våre kunder – om viktigheten av at våre tjenester oppleves relevante. IAASB har utvilsomt også hatt dette i tankene når de har forsterket kravene til gjennomføring av effektive risikovurderingshandlinger og til å utforme effektive revisjonshandlinger som håndterer identifisert risiko. Bedre revisjon av risikoområder øker relevansen av det vi leverer. Også her kan de nye kravene til revisjon av nærstående parter trekkes frem som et eksempel. Det kan være en krevende oppgave for ledelsen å håndtere risiko knyttet til nærstående parter tilfredsstillende. Transaksjoner med nærstående parter innebærer av natur større risiko for vesentlig feilinformasjon, enten som følge av misligheter eller feil. Med en effektiv revisjon av dette området vil revisor kunne bidra med konstruktive innspill til ledelsens vurdering av håndtering av risiko på området. For ledelsen vil det være relevant revisjon! Når revisjonsstandardene nå samtidig stiller mer presise krav til hensiktsmessig og tidsriktig kommunikasjon med styret og ledelsen, vil en konstruktiv dialog oppstå. Det er til fordel for både revisjonskunde og revisor.

Blir de minste revisjonsoppdragene kostbare?

Vi må nok erkjenne at de nye ISA-ene i utgangspunktet vil føre til en økning i timeforbruket. Nye krav til handlinger og dokumentasjon krever større ressursinnsats – dette er et enkelt regnestykke. Det er likevel forhold som tilsier at dette utgangspunktet kan modereres og at effektene ikke nødvendigvis behøver å bli så store. For det første vil deler av endringene oppfattes mer som en kodifisering av etablert god praksis, heller enn reelle tilleggskrav. Derneft har flere revisjonsselskaper allerede implementert flere av de nye kravene som en naturlig utvikling av sin revisjonsmetodikk. Videre er flere av kravene situasjonsbetingede og dermed ikke like relevante for alle oppdrag. Det er også verdt å merke seg at ISA-ene har egne avsnitt om «særlige hensyn knyttet til mindre enheter». Sist, men ikke minst gir innføringen av de nye standardene oss en god anledning til å revurdere revisjonsstrategien for de enkelte oppdragene. Hvordan kan vi forbedre og effektivisere revisjonsplanen som helhet, selv på områder som ikke er gjenstand for direkte endringer i standardene? Hvordan utnytter vi den fleksibiliteten som ISA-ene fortsatt gir oss? Hvordan fokuserer vi bedre på identifisert risiko og hvor mye kan vi slippe opp på områder der risikoen er vurdert som lav? Hvordan implementerer vi de nye kravene så effektivt som mulig? Tar vi disse spørsmålene bevisst med oss inn i den kommende planleggingen av revisjonsoppdrag, så vel på store som på små oppdrag, har vi alle muligheter for å lykkes med de nye standardene. Lykke til med anvendelsen av de nye standardene!